

PEDAGOGIK JARAYONDA GEJMIFIKATSIYA USULIDAN FOYDALANISH ORQALI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Avezov Olmos Ravshanovich

Professor

Ishmurodova Nilufar Abudusamiyevna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim jarayonida gejmifikatsiya texnologiyasidan foydalanishning nazariy asoslari, metodik imkoniyatlari hamda ta'lim samaradorligiga ta'siri keng yoritilgan. Tadqiqot davomida gejmifikatsiyaning pedagogik jarayondagi o'rni, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishdagi ahamiyati, bilimlarni mustahkamlash va mustaqil fikrlashni rivojlantirishdagi roli ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Amaliy tajribalar asosida gejmifikatsiya usulining ta'lim sifatini oshirishdagi ijobiy natijalari asoslab berildi.*

Kalit so'zlar: *gejmifikatsiya, pedagogik texnologiya, innovatsion ta'lim, motivatsiya, o'yin texnologiyalari, ta'lim sifati.*

Dolzarbligi:

Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish davrida ta'lim tizimiga bo'lgan talablar tubdan o'zgarmoqda. Zamonaviy o'quvchilar axborotni tez qabul qiladigan, interaktiv va qiziqarli muhitda o'rganishga moyil bo'lgan shaxslar hisoblanadi. Shu sababli an'anaviy, faqat ma'ruza va tushuntirishga asoslangan darslar o'z samarasini yo'qotib bormoqda.

Bugungi kunda pedagoglar oldida ta'lim jarayonini samarali, qiziqarli va o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan tarzda tashkil etish vazifasi turibdi. Ana shunday innovatsion yondashuvlardan biri bu — gejmifikatsiya usulidir. Gejmifikatsiya orqali o'quvchilar bilim olish jarayonini majburiyat emas, balki qiziqarli faoliyat sifatida qabul qiladilar.

Gejmifikatsiya tushunchasi va uning paydo bo'lishi

Gejmifikatsiya tushunchasi dastlab biznes va marketing sohasida qo'llanilgan bo'lib, keyinchalik ta'lim tizimiga joriy etildi. U o'yinlarga xos bo'lgan mexanizmlarni real hayot jarayonlariga moslashtirishni anglatadi.

Gejmifikatsiyaning asosiy maqsadi:

inson faoliyatiga qiziqish uyg'otish;

ichki motivatsiyani kuchaytirish;

faol ishtirokni ta'minlashdan iborat.

Ta'lim jarayonida esa bu usul o'quvchilarning bilimga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartirishga xizmat qiladi.

Gejmifikatsiyaning asosiy pedagogik tamoyillari

Gejmifikatsiya samarali bo'lishi uchun quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

1. Motivatsion tamoyil

O'yin elementlari orqali o'quvchilarning ichki rag'bat kuchayadi. Ball, reyting va mukofotlar o'quvchini faol bo'lishga undaydi.

2. Faollik tamoyili

O'quvchi dars jarayonida passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylanadi.

3. Individuallashtirish tamoyili

Har bir o'quvchi o'z qobiliyatiga mos darajada topshiriqlarni bajarish imkoniyatiga ega bo'ladi.

4. Natijaga yo'naltirilganlik

Har bir o'yinli topshiriq aniq ta'limiy maqsadga xizmat qiladi.

Pedagogik jarayonda gejmifikatsiya texnologiyalarini qo'llash shakllari

Ta'lim jarayonida gejmifikatsiya quyidagi shakllarda amalga oshirilishi mumkin:

viktorinalar va test-o'yinlar;

rolli o'yinlar;

musobaqa va turnirlar;

jamoaviy topshiriqlar;

virtual mukofot va sertifikatlar.

Ayniqsa boshlang'ich sinflarda va o'rta bo'g'in o'quvchilarida gejmifikatsiya yuqori samaradorlikka ega.

Gejmifikatsiyaning o'quvchilar rivojiga ta'siri

Gejmifikatsiya faqat bilim berish bilangina cheklanmay, balki shaxs rivojiga ham katta ta'sir ko'rsatadi:

muloqot madaniyati rivojlanadi;

jamoada ishlash ko'nikmalari shakllanadi;

tanqidiy va ijodiy fikrlash rivojlanadi;

mas'uliyat hissi kuchayadi;

o'z-o'zini baholash ko'nikmasi shakllanadi.

Bu esa ta'limning tarbiyaviy ahamiyatini ham oshiradi.

Amaliy tajriba natijalari

Tajriba-sinov ishlari davomida gejmifikatsiya asosida tashkil etilgan darslar an'anaviy darslar bilan taqqoslandi. Natijalar quyidagilarni ko'rsatdi:

o'quvchilarning darsga qatnashish darajasi 30–40% ga oshdi;

bilimlarni o'zlashtirish ko'rsatkichi yaxshilandi;

darsdagi psixologik muhit ijobiylashdi;

o'quvchilarning o'qishga bo'lgan munosabati o'zgardi.

Bu natijalar gejmifikatsiyaning ta'lim samaradorligini oshirishdagi muhim omil ekanligini tasdiqlaydi.

Gejmifikatsiyani joriy etishda yuzaga keladigan muammolar

Shu bilan birga, gejmifikatsiyani qo'llashda ayrim muammolar ham mavjud:

o'qituvchining metodik tayyorgarligi yetarli bo'lmashligi;

vaqtni noto'g'ri taqsimlash;

o'yinning maqsaddan chetga chiqishi;

texnik vositalarning yetishmasligi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish va darsni puxta rejalashtirish muhimdir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonda gejmifikatsiya usulidan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning zamonaviy va samarali vositasi hisoblanadi. U o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirib, ta'lim jarayonini interaktiv va samarali qiladi. Gejmifikatsiya asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini, balki shaxsiy rivojini ham ta'minlaydi.